

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania A. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w G.
z dnia 31 maja 2017 r., sygn. akt VIII Ua [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni**
240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w G. na skutek apelacji odwołującej A. B. od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 27 października 2016 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. o zasiłek chorobowy zmienił w całości zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do zasiłku chorobowego za okres od 5 lutego 2016 r. do 21 marca 2016 r. i za cały dalszy okres nieprzerwanej niezdolności do pracy.

Sąd Rejonowy podkreślił, że odwołująca składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za luty 2016 r. opłaciła po terminie i w nienależnej

wysokości. Jak ustalono, odwołująca miała obowiązek uiszczenia składki na ubezpieczenia społeczne za luty 2016 r. w kwocie 3.220,69 zł do dnia 10 marca 2016 r.. Wbrew temu obowiązkowi odwołująca nie tylko opłaciła tą składkę po terminie (w dniu 11 marca 2016 r.), ale i w zaniżonej o 20 zł kwocie. W ocenie Sądu pierwszej instancji, okoliczności przywoływane przez odwołującą w toku procesu, mające wykazać jej brak winy w nieterminowym spełnieniu omawianego obowiązku (późne otrzymanie informacji z biura rachunkowego dotyczące wysokości składki, złe samopoczucie spowodowane ciążą, dokonanie transakcji płatniczej po godz. 23:00 i jej zaksięgowanie dnia następnego) nie mogły wpływać na wynik końcowego rozstrzygnięcia. Sąd Rejonowy bowiem miał na uwadze szczególny charakter ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, która wchodzi w skład przepisów prawa publicznego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie były sporne okoliczności faktyczne a jedynie kwestia, czy po stronie odwołującej istniały przesłanki uzasadniające przywrócenie terminu do uiszczenia składki i tym samym wyrażenia zgody przez organ rentowy do jej uiszczenia po terminie. W ocenie Sądu Okręgowego przepis art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie powinien być traktowany z nadmiernym rygoryzmem - w tym znaczeniu, że niejako automatycznie prowadzi do wyłączenia z ubezpieczenia, bez względu na okoliczności. Zdaniem Sądu Okręgowego okoliczności niniejszej sprawy wskazywały, iż przypadek odwołującej jest „przypadkiem uzasadnionym”, bowiem obiektywnie usprawiedliwia i tłumaczy, dlaczego składka nie została należycie opłacona. Odwołująca uiściła składkę na ubezpieczenie zdrowotne po terminie, ale działała w przekonaniu, że dokonuje tego w terminie, uiściła składkę w kwocie podanej jej przez biuro rachunkowe, a składka została zaniżona jedynie o 20 zł. Ponadto odwołująca przelew wykonała 10 marca dopiero po godz. 23:00 z uwagi na stan zdrowia (ciąża). Sytuacja ta miała charakter jednorazowy, nigdy wcześniej odwołująca nie spóźniła się z zapłatą.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów postępowania: art. 382 k.p.c. i art. 316 § 1 k.p.c., art. 385 k.p.c., art. 386 § 1 k.p.c., a także na naruszeniu prawa materialnego: art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ jest ona oczywiście uzasadniona na skutek niewątpliwego naruszenia przepisów art. 382 k.p.c. i art. 316 § 1 k.p.c., a także art. 14 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych na skutek pominięcia dowodów znajdujących się w aktach organu rentowego i przyznania prawa do zasiłku chorobowego. Wskazał, że w orzecznictwie przez uzasadnione przypadki, w których Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, rozumie się nadzwyczajne zdarzenia, na które ubezpieczony nie ma wpływu i gdy przekroczenie terminu do zapłaty składek nastąpiło bez jego winy. Przypadek uzasadniony, to taki, który obiektywnie usprawiedliwia i wyjaśnia, dlaczego składka nie została zapłacona w terminie, a w niniejszej sprawie brak było, zdaniem skarżącego, jakichkolwiek podstaw do uznania, iż występowały jakiekolwiek nadzwyczajne zdarzenia, które skutkowały uchybieniem terminu do zapłaty składki.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (398⁹ § 1 k.p.c.).

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Spełniające te wymogi naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na

zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571).

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 48/18, LEX nr 2508124).

W rozpoznawanej sprawie skarżący upatruje oczywistej zasadności skargi *de facto* w dokonanej przez Sąd Okręgowy ocenie okoliczności towarzyszących uchybieniu terminu do zapłaty składki. Zdaniem skarżącego opóźnienie w opłaceniu składki mogą tłumaczyć jedynie nadzwyczajne zdarzenia, a takie w rozpoznawanej sprawie nie nastąpiły. W sytuacji, gdy organ rentowy nie wyraził zgody na przywrócenie terminu do opłacenia składki, brak podstaw do uznania, iż wnioskodawcy przysługiwało prawo do zasiłku chorobowego za sporny i dalszy okres niezdolności do pracy. Pogląd przyjęty przez skarżącego nie znajduje odzwierciedlenia w wykładni art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dokonywanej przez Sąd Najwyższy, przez co nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W wyroku z dnia 19 stycznia 2016 r. Sąd Najwyższy przyjął, że przepis art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie powinien być traktowany z nadmiernym rygoryzmem - w tym znaczeniu, że niejako automatycznie prowadzi do wyłączenia z ubezpieczenia, bez względu na okoliczności. Przepis ten nie wymaga, aby dany przypadek był wyjątkowy i

szczególnie uzasadniony, a przez przypadek uzasadniony rozumieć należy taki, który obiektywnie usprawiedliwia i tłumaczy, dlaczego składka nie została należycie opłacona (I UK 35/15, OSNP 2017 nr 8, poz. 99). W wyroku z dnia 19 stycznia 2016 r. Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że chociaż przesłanki wyrażenia przez organ rentowy zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie nie zostały określone przez ustawodawcę, jednak należy przyjąć, że przesłankami tymi są okoliczności związane z przebiegiem samego ubezpieczenia chorobowego i przyczynami uchybienia terminu do opłacenia składki. Dotychczasowy sposób wywiązywania się płatnika z tego obowiązku (opłacania składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe) nie pozostaje bez wpływu na ocenę zasadności uwzględnienia wniosku o przywrócenie uchybionego terminu (I UK 35/15, OSNP 2017 nr 8, poz. 99).

W orzecznictwie wskazuje się, że możliwość wyrażenia zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie społeczne po terminie nie oznacza przyznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych niczym nieskrępowanego uznania w uwzględnieniu lub nieuwzględnieniu wniosku o wyrażenie zgody. Przyznana kompetencja winna być wykonywana według sprawdzalnych, sprawiedliwych kryteriów. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyposażony w uprawnienie wyrażania zgody na opłacenie składki po terminie winien ujawnić, jakimi przesłankami kierował się odmawiając jej, a jego decyzja podlega merytorycznej ocenie sądu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2017 r., II UK 417/16, LEX nr 2390728; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r., II UK 65/07, LEX nr 863989). Użyte w przepisie art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych określenie „może” nie oznacza pełnej dowolności. Chociaż zgodnie z art. 77 § 1 k.p.a. organ rentowy, rozpoznając wniosek płatnika o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie, powinien przed wydanie decyzji w tym przedmiocie w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy oraz wyjaśnić wszystkie okoliczności sprawy, to sąd ubezpieczeń społecznych w ramach kontroli zapadłej decyzji nie jest związany ustaleniami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i dokonuje samodzielnych ustaleń w zakresie stanu faktycznego oraz ocenia zasadność złożonego wniosku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2015 r., III UK 233/14, LEX nr 1784526).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.